

Odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020

Głosowanie nad projektem rezolucji w sprawie realizacji planu działania w sprawie równości płci zostało zaplanowane na drugą majową sesję plenarną. Plan ten opiera się na czterech filarach tematycznych: zagwarantowanie integralności cielesnej i psychicznej dziewcząt i kobiet, propagowanie praw gospodarczych i społecznych oraz wzmocnienie pozycji dziewcząt i kobiet, wzmocnienie głosu i zwiększenie uczestnictwa dziewcząt i kobiet oraz zmiana kultury instytucjonalnej w służbach Komisji i ESDZ. W rezolucji podkreślono szereg pozytywnych trendów odnotowanych po pierwszym roku funkcjonowania drugiego planu działania w sprawie równości płci na lata 2016-2020 oraz zwrócono uwagę kwestie i obszary wymagające poprawy.

Kontekst

Już w jednej z poprzednich [rezolucji](#) Parlament Europejski przyznał, że w realizacji [unijnego planu działania w sprawie równości płci na lata 2016–2020](#) (często określanego skrótem GAP II) poczyniono znaczne postępy. Jest on [unijnym instrumentem promowania równości płci](#) i wzmocnienia pozycji dziewcząt i kobiet w stosunkach zewnętrznych Unii z krajami trzecimi i z jej partnerami oraz na forach międzynarodowych i w ramach międzynarodowych programów. GAP II jest istotny, gdyż stanowi zbiór konkretnych propozycji opartych na zasadach związanych z parytetem płci nakreślonych w [Europejskim konsensusie w sprawie rozwoju](#). Sukces w osiągnięciu zawartych w nim celów ma zasadnicze znaczenie dla pomyślnej realizacji [celów zrównoważonego rozwoju ONZ](#). Działania objęte GAP II uzupełniają [strategiczne zaangażowanie na rzecz równouprawnienia płci na lata 2016–2019](#), które w projekcie rezolucji również przyjęto z dużym zadowoleniem.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

Dnia 24 kwietnia 2018 r. Komisja Rozwoju (DEVE) oraz Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia (FEMM) wspólnie przyjęły [sprawozdanie](#) w sprawie równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020. W tym sprawozdaniu oceniono [dokument roboczy służb](#) Komisji na ten sam temat.

Zagwarantowanie integralności cielesnej i psychicznej dziewcząt i kobiet

W projekcie rezolucji autorki ubolewają nad wzrostem [przemocy seksualnej i uwarunkowanej płcią](#), a zwłaszcza nad częstszym stosowaniem przemocy seksualnej jako oręża wojennego oraz handlem ludźmi, czego źródłem są konflikty regionalne i masowa migracja umożliwiające zorganizowanym bandom polowanie na najsłabszych i bezbronnych. Autorki projektu rezolucji przyjmują z zadowoleniem uruchomienie [wspólnej inicjatywy UE i ONZ na rzecz wyeliminowania wszelkich form przemocy wobec kobiet i dziewcząt \(inicjatywa Spotlight\)](#) z zamiarem zwalczania przemocy seksualnej i uwarunkowanej płcią oraz szkodliwych praktyk. By zagwarantować jej powodzenie, wzywają do przeznaczenia większych środków na tę inicjatywę. Wzywają również wszystkie państwa członkowskie do przystąpienia do Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej ([konwencji stambulskiej](#)), którą uznają za skuteczny środek ograniczenia przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Ta konwencja, która weszła w życie w 2014 r., jest pierwszym prawnie wiążącym instrumentem międzynarodowym dotyczącym zapobiegania przemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz jej zwalczania na szczeblu międzynarodowym. Choć podpisały ją wszystkie państwa członkowskie UE, dotychczas ratyfikowało ją tylko [17](#) z nich. Do przyjęcia konwencji stambulskiej wezwano również wszystkie państwa członkowskie w strategicznym zaangażowaniu na rzecz równouprawnienia płci na lata 2016–2019. Konwencja przewiduje także przystąpienie UE w zakresie jej kompetencji. Na to konieczna będzie zgoda Parlamentu Europejskiego.

Prawa gospodarcze i społeczne dziewcząt i kobiet

W projekcie rezolucji podkreślono, że UE musi bardziej zaangażować się w odpowiednie wdrożenie Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet ([CEDAW](#)). Stwierdzono, że większa integracja kobiet

na rynku pracy, większe wsparcie przedsiębiorczości kobiet, zagwarantowanie równości szans oraz takiego samego wynagrodzenia dla mężczyzn i kobiet, a także sprzyjanie zachowaniu równowagi między życiem prywatnym a zawodowym to czynniki mające zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia długotrwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, zwalczania nierówności i wspierania niezależności finansowej kobiet. Podkreślono w nim także potrzebę wzmocnienia pozycji kobiet na wsi poprzez ułatwienie im dostępu do posiadania gruntów, wody, kształcenia, szkoleń, rynków i usług finansowych. Jednym z filarów praw kobiet jest dostęp do [świadczeń zdrowotnych związanych z seksualnością i reprodukcją](#), gdyż planowanie rodziny i prawo do stosowania antykoncepcji podlega [rewizjonistycznej retoryce](#) nawet w krajach rozwiniętych. Średnio [214 mln kobiet](#) w krajach rozwijających się pragnie uniknąć ciąży, lecz nie ma dostępu do skutecznej antykoncepcji lub nie może jej stosować, co prowadzi do około [75 mln niechcianych ciąż rocznie](#). Nieplanowane rodzicielstwo jest istotną przyczyną przedwczesnego kończenia nauki lub wykonywania zawodu, a tym samym pogłębia dysproporcje płciowe i zależność kobiet.

Głos i uczestnictwo dziewcząt i kobiet

Jak zaznaczono w projekcie rezolucji oraz w [niedawno opublikowanym badaniu Parlamentu Europejskiego na temat wdrażania GAP II](#), rola kobiet w negocjacjach pokojowych i w procesach mediacji pozostaje wciąż poślednia. W GAP II podkreślono istotną rolę kobiet w [sprzyjaniu dialogowi i budowaniu zaufania](#), tworzeniu koalicji na rzecz pokoju oraz przedstawianiu odmiennego punktu widzenia na istotę pokoju i bezpieczeństwa, w szczególności w kontekście zapobiegania konfliktom, ich rozwiązywania i odbudowy po konfliktach. Zauważono w nim również, że propagowanie praw kobiet w państwach pogrążonych w kryzysie lub nękanych konfliktami sprzyja umacnianiu społeczności i zwiększaniu ich odporności. Jednak w GAP II o tej roli wspomniano jedynie w ramach priorytetu tematycznego „Prawa polityczne i obywatelskie – głos i uczestnictwo” i powiązано ją wyłącznie z wskaźnikiem ilościowym. Zwiększenie udziału kobiet w polityce jest absolutnie [kluczowe dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju](#). Dlatego 5. zadanie w ramach celu zrównoważonego rozwoju nr 5 to „zapewnienie kobietom pełnego i efektywnego udziału w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach w życiu politycznym, ekonomicznym i publicznym oraz równych szans w pełnieniu funkcji przywódczych”. Autorki projektu rezolucji ubolewają, że rola kobiet w negocjacjach pokojowych i procesach mediacji w formie uwzględnionej w GAP II jest niewystarczająca, oraz wzywają do utworzenia specjalnej linii budżetowej na potrzeby równości płci w celu podjęcia w bardziej zdecydowany sposób kwestii uczestnictwa kobiet w życiu politycznym w państwach sąsiadujących z UE i w obrębie UE.

Zmiana kultury instytucjonalnej

Autorki projektu rezolucji zauważają, że za sprawą [globalnej strategii UE na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa](#) wzmocnienie pozycji dziewcząt i kobiet jest jednym z deklarowanych celów działań zewnętrznych UE. Ponadto zwracają uwagę na zobowiązanie Komisji do uwzględniania aspektu płci i dokonywania analizy problematyki płci i aspektów płci we ramach wszystkich instrumentów oraz apelują, by to podejście zostało odwzorowane we wszystkich mechanizmach UE, a zwłaszcza w Europejskim Instrumencie na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka (EIDHR). W związku z tym z zadowoleniem przyjmują powołanie [głównego doradcy ESDZ ds. płci społeczno-kulturowej](#). Wzywają Komisję i ESDZ do podjęcia dalszych kroków na rzecz ułatwienia wymiany między delegaturami a jednostkami w głównej siedzibie najlepszych praktyk w dążeniu do równości płci i uwzględnianiu aspektu płci, takich jak tworzenie i propagowanie sieci punktów kontaktowych ds. płci. Co do wprowadzenia w życie [rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325](#) w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, zachęcają do wzmocnienia wysiłków po stronie państw członkowskich UE i działań międzynarodowych prowadzonych pod egidą Organizacji Narodów Zjednoczonych, aby skuteczniej rozwiązać kwestię wpływu sytuacji konfliktowych i pokonfliktowych na kobiety i dziewczęta. Aby tego dokonać, wzywają Komisję do wsparcia nowej światowej sieci punktów kontaktowych ds. kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, a także zwracają uwagę na znaczenie [rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2250 w sprawie młodzieży, pokoju i bezpieczeństwa](#) oraz na to, jak ważne jest znalezienie najlepszych możliwych sposobów wdrożenia tej rezolucji ONZ przez UE.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2017/2012\(INI\)](#). Procedura wspólnych posiedzeń komisji (art. 55 Regulaminu). Komisje przedmiotowo właściwe: DEVE i FEMM. Sprawozdawczyni: Linda McAvan (S&D, Zjednoczone Królestwo) i Dubravka Šuica (PPE, Chorwacja).

